

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Ministerie van OCW
Mevrouw mr.dr.s. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

1) MBO
2) ASHBE
3) MBO

Ministerie van OCW	
Zaaknr.	
Datum reg.	14 JUNI 2019
E-Doctr.	
Directie	MBO

Zoetermeer, 13 juni 2019

Betreft: Tweede voortgangsrapportage implementatie van de slaag-zakregeling van keuzedelen

Kenmerk: hv19-0251mr/BES_ALG

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Mede namens de MBO Raad bieden wij u de tweede voortgangsrapportage aan van het stappenplan waarmee de implementatie van de slaag-zakregeling voor keuzedelen in 2020 wordt geborgd.

In de eerste voortgangsrapportage, van oktober 2018, hebben we onze zorgen geuit over de onevenredige inzet die het examineren van keuzedelen vraagt binnen de totale opleiding. Keuzedelen zijn een prachtige innovatie om het mbo flexibeler te maken, maar de organiseerbaarheid, examineringsvorm en examenlast zijn grote aandachtspunten. Dat was voor SBB aanleiding om te kijken hoe we de uitvoerbaarheid van keuzedelen zodanig kunnen verbeteren, dat de doelstellingen van keuzedelen optimaal tot hun recht komen. We hebben onze visie beschreven in de position paper keuzedelen die we u in maart jl. presenteerden. We waarderen het zeer dat u heeft laten weten samen met ons aan de slag te willen om de kwalificatiestructuur mét keuzedelen toekomstbestendig te maken.

Zelf hebben we alvast de volgende stappen gezet. In de bijgevoegde voortgangsrapportage worden ze nader toegelicht.

Implementatie slaag- zakregeling

Keuzedelen blijven een onderdeel van het diploma en gaan deel uitmaken van de slaag-zakregeling. Het is de wens van SBB dat dit met passende regels voor examinering zal zijn. Uw besluit dat de Inspectie van het Onderwijs met ingang van studiejaar 2020-2021 de keuzedelen wel betreft bij het toezicht, maar dat de bevindingen niet bijdragen aan het oordeel over de standaarden, geeft scholen duidelijkheid.

De slaag-zakregeling staat niet ter discussie. Wel is het een vraagstuk op welke manier examineren kan bijdragen aan het borgen van de kwaliteit van (beginnende) beroepsbeoefenaren. Bij alle onderwijstrajecten, al dan niet diplomagericht, kan een juiste vorm van examinering bijdragen aan het (h)erkennen van de civiele waarde van opleidingen of onderdelen ervan. Verschil maken tussen keuzedelen mét en zonder mbo-certificaat willen we graag bij de dialoog betrekken.

Visie op examineren

U verwacht dat mbo-opleidingen de komende jaren steeds verder zullen flexibiliseren om tegemoet te komen aan de vraag van het beroepenveld en andere betrokkenen. Dit heeft gevolgen voor de examinering

in het mbo. Het visietraject zoals uw departement samen met de Inspectie van het Onderwijs is gestart, geeft hier richting voor. De MBO Raad en SBB zijn hierbij aangesloten om mee te denken over de uitvoerbaarheid en implementatie. Het resultaat wordt uiterlijk begin 2020 verwacht en zal naar alle waarschijnlijkheid ook gevolgen hebben voor de examinering van keuzedelen.

Stappenplan

Met betrekking tot de onderdelen 1 tot en met 3 van het stappenplan, gericht op kwaliteitsborging ten aanzien van examinering, krijgen de MBO Raad en SBB van scholen signalen dat de examinering en waardering van keuzedelen de volle aandacht heeft. Examencommissies zien er op toe dat voor de student het resultaat van de gevolgde keuzedelen op het diploma komt.

Goed examenmateriaal voor alle keuzedelen

Examenleveranciers hebben samen met de mbo-scholen voor 434 frequent aangeboden keuzedelen een exameninstrument ontwikkeld. Daarmee is er voor mbo-scholen een groot aanbod aan keuzedelen waarvoor examenproducten beschikbaar zijn. Hiermee is naar ons oordeel voldaan aan de wens dat er in 2020 een voldoende dekkend aanbod aan examenmateriaal is voor aangeboden keuzedelen. Daarnaast ontwikkelen mbo-scholen ook zelf exameninstrumenten. Dit is het geval als zij als enige een bepaald keuzedeel aanbieden, er geen landelijk aanbod is of omdat zij examenmateriaal ontwikkelen dat specifiek aansluit op de behoefte in de regio en invulling vanuit de opleiding. Exameninstrumenten voor keuzedelen worden ontwikkeld in de lijn van het huidige toezichtkader, waarmee de druk op examinering hoog is.

Examencommissies borgen de kwaliteit van examinering van keuzedelen

De examinering van keuzedelen heeft de examendruk verhoogd. Dit betekent niet alleen een extra inspanning voor onderwijsteams om de examens te organiseren, maar ook voor de examencommissies om de kwaliteit hiervan te borgen en extra administratieve processen in te richten. De afgelopen jaren is flink geïnvesteerd in de verdere professionalisering van examencommissies. Dit betaalt zich uit. Doordat administratieve processen op orde zijn (zoals ook geconstateerd door de Inspectie van het Onderwijs in de Staat van het Onderwijs 2019) en de kwaliteit vanuit een duidelijke visie en aanpak wordt geborgd, hebben examencommissies zicht op de examinering van keuzedelen. Gezien de examendruk wordt gezocht naar beter passende "examen"-vormen, zoals portfolio, verslaglegging, oriëntaties, onderzoeksrapportage e.d. en naar een wijze van examinering die in verhouding staat tot de omvang en het gewicht van keuzedelen binnen de gehele opleiding, zodat deze duurzaam uitvoerbaar zijn.

We zien dat onderwijsteams en examencommissies steeds meer gebruik maken van de ruimte die de huidige wet- en regelgeving biedt. Tegelijkertijd bestaan er nog veel vragen over de mogelijkheden en toepassing van verschillende examenvormen en over regels rondom vrijstellingen en doorstroom met betrekking tot keuzedelen. Dit vraagt om extra inzet om deze ruimte zichtbaar te maken, zodat de kaders voor keuzedelen optimaal gebruikt worden. Het blijkt nodig om de geboden ruimte onder de aandacht te blijven brengen nu er in het onderwijs en bij het bedrijfsleven de afgelopen drie jaar ervaring is opgedaan met het organiseren, uitvoeren en examineren van keuzedelen.

Examineerbaarheid integraal meenemen bij onderhoud en ontwikkeling

Sinds de vorige voortgangsrapportage zien we dat onderhoudsverzoeken voor keuzedelen niet altijd hoeven te leiden tot daadwerkelijk onderhoud en opnieuw vaststellen. De oplossing wordt veelal gevonden door wettelijke ruimte inzichtelijk te maken, te adviseren hoe het keuzedeel beter tot zijn recht komt of te overleggen met examenleveranciers over de interpretatie van de inhoud. SBB zal onverminderd aandacht geven aan examinering en examineerbaarheid bij onderhoud en bij nieuw te ontwikkelen keuzedelen en de indieners adviseren over mogelijke oplossingsrichtingen om passende examenvormen voor keuzedelen,

anders dan voor kwalificaties, mogelijk te maken. Ook in de onafhankelijke toetsing wordt hier aandacht aan besteed.

SBB in gesprek over de inzet en mogelijkheden van keuzedelen

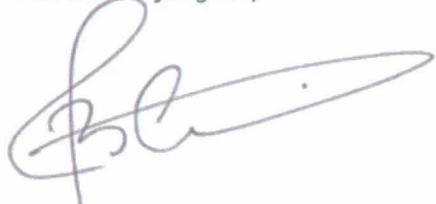
Leerbedrijven en branches, zeker de grotere, voelen zich in toenemende mate mede-eigenaar van (het aanbod van) keuzedelen. Scholen slagen er steeds beter in, in overleg met het bedrijfsleven, om keuzedelen in de beroepspraktijkvorming te examineren. In de informatievoorziening spelen adviseurs van SBB een rol op procesniveau. Desgevraagd adviseren we scholen en het (regionale) leerbedrijven hoe zij met keuzedelen opleidingen arbeidsmarktrelevanter kunnen maken, met een aanwijsbare meerwaarde voor studenten. Scholen en bedrijfsleven attenderen we op keuzedelen met een mbo-certificaat in het kader van leven lang ontwikkelen. We informeren bedrijven en branches welk advies of wens met betrekking tot keuzedelen ze aan het onderwijs kunnen meegeven. De adviseurs verwijzen scholen en bedrijfsleven naar alle websites en tools om de meerwaarde van keuzedelen te benutten. Waar mogelijk nemen adviseurs SBB in de advisering suggesties mee uit het advies "Administratieve last en werkdruk keuzedelen" van Herziening mbo (dec '18) voor reductie van regeldruk en benutten van ruimte in regels.

Position paper

Scholen doen steeds meer ervaring op met keuzedelen. Ook het overleg met bedrijven over een passend aanbod neemt toe. Zo weten we beter hoe keuzedelen optimaal tot hun recht kunnen komen voor flexibiliteit in de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. Dat de examendruk en administratieve lasten rondom keuzedelen daarvoor echt omlaag moet is duidelijk.

In ons position paper hebben we al aangegeven dat passende examinering, minder administratieve last en vereenvoudigde opname van keuzedelen in het register voorwaardelijk zijn. Om een update te geven van de uitwerking: Samen met uw departement en de Inspectie werken we op dit moment toe naar proportionaliteit bij examens, richten we procedures binnen de SBB efficiënter in en ruimen we administratieve regels op. Voor de ontwikkeling van nieuwe keuzedelen krijgen scholen en bedrijven meer ruimte in de regio en wordt de toetsing door SBB lichter. In juni presenteren we u de implementatie van het position paper, zodat vanaf komend schooljaar keuzedelen weer de positie krijgen zoals oorspronkelijk bedoeld.

Met vriendelijke groet,

Ineke Dezentjé Hamming
voorzitter

Ton Heerts
vicevoorzitter

Bijlage: tweede voortgangsrapportage

Tweede voortgangsrapportage t.b.v. implementatie van de slaag-zakregeling keuzedelen

Mei 2019

De minister heeft besloten om de hoogte van het behaalde resultaat van een keuzedeel mee te laten tellen in de slaag- zakregeling voor studenten die starten met hun opleiding per studiejaar 2020-2021. MBO Raad en SBB hebben toegezegd om in 2020 de kwaliteit van keuzedelen en de examineerbaarheid ervan op orde te hebben waarmee valide examinering is geborgd. Uitvoerbaarheid van keuzedelen wordt daarbij integraal meegenomen.

Om te zorgen dat onderwijsteams en examencommissies vanaf augustus 2020 de examinering van keuzedelen uitvoerbaar hebben georganiseerd en geborgd, alle keuzedelen examineerbaar zijn en (leer)bedrijven geïnformeerd zijn, hebben SBB en de MBO Raad sinds januari 2018 vier onderdelen opgepakt en uitgewerkt:

1. Realiseren van voldoende examenmateriaal van voldoende/goede kwaliteit
2. Realiseren van voldoende/goede kwaliteit van afname van examinering van keuzedelen door examencommissies.
3. Realiseren van goede inhoudelijke kwaliteit van keuzedelen en zorgen voor tijdige beschikbaarheid van geactualiseerde keuzedelen.
4. Informeren van (leer)bedrijven over de inzet en mogelijkheden van keuzedelen.

Voor de eerste twee onderdelen is de MBO Raad eerstverantwoordelijk, voor onderdeel 3 en 4 is dat SBB. MBO Raad en SBB overleggen periodiek over de (tussentijdse) resultaten van de vier onderdelen. Daarbij is er nadrukkelijk aandacht voor de onderlinge afhankelijkheden.

In het keuzedeelregister zijn inmiddels 1.043 keuzedelen opgenomen. Bij de start van de uitvoering van het stappenplan waren dit er 917. De afzonderlijke sectorkamers verschillen o.a. in het aantal kwalificaties en daarmee in (de groei van) het aantal keuzedelen. Overall zien we dat de groei inmiddels afvlakt. In totaal zijn er voor de 507 kwalificaties 24.561 koppelingen, gemiddeld 48 per kwalificatie. Aan entree zijn 36 keuzedelen gekoppeld. In de bijlage een beeld van de ontwikkelingen binnen het keuzedeelregister.

In deze tweede voortgangsrapportage lichten we toe wat er vanaf de start van schooljaar 2018-2019 tot nu is bereikt. Het mbo onderwijs is in ontwikkeling, zeker ook in het kader van leven lang ontwikkelen en de brede doelgroep die het mbo, ook in de toekomst, excellent wil bedienen. Verkorten van opleidingen middels maatwerktrajecten en het kunnen verkrijgen van vrijstellingen zijn mede afhankelijk van het (examen)resultaat van eerder verworven kennis en vaardigheden. Dit vraagt om een breed gedragen visie op examinering van de mbo-opleidingen. De MBO Raad en SBB nemen deel aan de door uw departement gestart visietraject. Het resultaat hiervan wordt eind 2019, begin 2020 verwacht. Zo nodig passen we de activiteiten in het stappenplan aan als (tussentijdse) bevindingen daarom vragen.

Stand van zaken mei 2019

Onderdeel 1	In 2020 voldoende dekkend aanbod van examenmateriaal voor mbo-scholen voor de keuzedelen die worden aangeboden.
Eerst-verantwoordelijke	MBO Raad, in het verband van bedrijfstakgroepen, in afstemming met examenstichtingen en -leveranciers en Kennispunt mbo Onderwijs & Examinering
Gerealiseerd	Activiteiten <ul style="list-style-type: none"> • Het Kennispunt MBO Onderwijs & Examinering (verder Kennispunt MBO) heeft geïnventariseerd voor welke keuzedelen door examenstichtingen en -leveranciers

	<p>examenmateriaal is ontwikkeld. Deze gegevens zijn gepubliceerd en worden steeds geactualiseerd op www.exameninstrumentenmbo.nl, zodat mbo-scholen op eenvoudige wijze kunnen inzien voor welke keuzedeel bij welke partij ingekocht kan worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kennispunt MBO heeft de mogelijkheden tot inkoop afgezet tegen de gegevens uit de monitor keuzedelen. Hierdoor is in één overzicht inzichtelijk welke keuzedelen veel op mbo-scholen worden aangeboden en waarvoor wel of niet examenmateriaal in te kopen is. Dit overzicht is verstuurd naar de examenleveranciers. • Stand van zaken april 2019: voor 433 van de 1.043 keuzedelen is inkoop mogelijk. Uit nadere analyse blijkt dat voor 49 keuzedelen die op meer dan 10 mbo-scholen wordt aangeboden geen examenmateriaal is ontwikkeld. Voor de meeste keuzedelen waarvoor geen examenmateriaal in te kopen is, geldt dat deze op een klein aantal of niet wordt aangeboden. Voor de meeste examenleveranciers is het onvoldoende rendabel om daar landelijk materiaal voor te ontwikkelen. • Voor het deel van de examens die vanwege de te kleine aantallen studenten door de mbo-school zelf moeten worden ontwikkeld, zijn door het Kennispunt MBO handreikingen en formats ontwikkeld voor het ontwikkelen van examenmateriaal. Deze zijn openbaar beschikbaar.
Te verwachten inspanning	<ul style="list-style-type: none"> • Gepland in stappenplan: Indien vanuit de mbo-scholen de vraag komt voor ondersteuning bij het ontwikkelen van examenmateriaal zal het Kennispunt MBO hiervoor werksessies organiseren. • Nieuw t.o.v. plan: Uit gesprekken met mbo-scholen blijkt dat de in te kopen exameninstrumenten niet altijd goed uitvoerbaar zijn. Mbo-instellingen signaleren dat de examinering van keuzedelen op dit moment nog een onevenredige inspanning vraagt ten opzichte van de examinering van de overige onderdelen van de kwalificatie. Dit wordt meegenomen in het visietraject en in gesprekken tussen examenleveranciers en mbo-scholen.
Tijdpad	<p>Uitvoering 6.2018 - 8.2019</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op basis van vraag ontwikkelen van exameninstrumenten voor keuzedelen die vaak op mbo-scholen worden aangeboden. - Op basis van vraag organiseren van werksessies voor construeren van exameninstrumenten voor opleidingen met kleine aantallen studenten - Onderzoeken ervaringen uitvoerbaarheid van bestaand examenmateriaal.
	<p>Evaluatie 9.2019 - 6.2020</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op basis van ervaring verbeteren van (bestaande) exameninstrumenten. - Eindrapportage voorjaar 2020 met daarin o.a. advies over wijze structureel onderhoud van exameninstrumenten.
Betrokken partijen	De examenleveranciers en -stichtingen in het mbo, o.a. verenigd in Vereniging ExSamen.
Relatie met andere onderdelen	Onderdeel 3: Ervaringen in de praktijk ten aanzien van de uitvoerbaarheid van keuzedelen en het vertalen van keuzedelen naar exameninstrumenten kan ertoe leiden dat de inhoud van de keuzedelen aangescherpt of verbeterd moet worden.

beroepsonderwijs bedrijfsleven

Onderdeel 2	Alle examencommissies hebben de afname van examinering van keuzedelen en daarmee de kwaliteit van examinering van keuzedelen geborgd	
Eerst-verantwoordelijke	MBO Raad (in casu de mbo-scholen) in samenwerking met Kennispunt MBO	
Gerealiseerd	<p>Activiteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Knelpunten rondom uitvoerbaarheid van exameninstrumenten en risico's omtrent de kwaliteit van examinering zijn in kaart gebracht. Daarvoor zijn experts vanuit de mbo-scholen, bedrijfsleven en vertegenwoordigers van SBB, het ministerie van OCW en inspectie bevroegd. • Kennispunt MBO heeft diverse werksessies voor beginnende leden van examencommissies in najaar 2018 en voorjaar 2019 georganiseerd met speciale aandacht voor het borgen van de kwaliteit van examinering van keuzedelen. • Er zijn diverse servicedocumenten ontwikkeld en gepubliceerd die voor iedereen beschikbaar zijn. Deze zijn gericht op organisatie, uitvoering en borging van de examinering keuzedelen. Daarbij heeft vrijstellingen speciale aandacht. • Ook zijn veel gestelde vragen over de examinering van keuzedelen op de website van het Kennispunt gepubliceerd. Daarnaast worden er door mbo-scholen veel vragen gesteld. In de eerste maanden van 2019 werden door het Kennispunt zo'n 150 vragen beantwoord op het snijvlak van keuzedelen en examinering. 	
Te verwachten inspanning	<ul style="list-style-type: none"> • Uitwisselen van goede praktijkvoorbeelden: op website en tijdens bijeenkomsten met stafmedewerkers en bedrijfstakgroepen MBO Raad. Voor de zomer wordt in samenwerking met het ministerie van OCW en Inspectie een themabijeenkomst over examinering van keuzedelen georganiseerd. Op 11 oktober organiseert het Kennispunt in samenwerking met OCW de conferentie met als thema 'Pak de ruimte', waarin nadruk ligt op innovatief en flexibel onderwijs en examinering. • Ondersteunen van mbo-scholen bij de inrichting van onderwijs en examinering van keuzedelen in bredere zin, door het bieden van vraagbaak, actuele informatie, organiseren van bijeenkomsten. • De impact van flexibilisering op examinering, onder meer via keuzedelen, maakt deel uit van het al genoemde visietraject Examinering mbo. 	
Tijdpad	Uitvoering 4.2018 - 2.2020	- Kennispunt MBO voert op vraag van de mbo-scholen activiteiten uit.
	Evaluatie 9.2019-2.2020	- Onderzoek en evaluatie bij examencommissies - Eindrapportage voorjaar 2020 met daarin o.a. advies over borging kennis m.b.t. examinering keuzedelen.
Betrokken partijen	Regieorganisatie Herziening mbo (eerste helft 2018).	
Relatie met andere onderdelen	Onderdeel 1: Ervaringen met de uitvoerbaarheid van keuzedelen die door examencommissies worden gesignaleerd kunnen ertoe leiden dat de inhoud van de exameninstrumenten aangescherpt of verbeterd moet worden.	

Onderdeel 3	Keuzedelen uit het register zijn tegen het licht gehouden en nieuwe keuzedelen worden extra beoordeeld op examineerbaarheid	
Eerst-verantwoordelijke	Sectorkamers en marktsegmenten, in samenwerking met de adviseurs van bedrijfstakgroepen (MBO Raad)	
Gerealiseerd	<p>Voor 24 van de 1.043 keuzedelen zijn er vanaf begin schooljaar 2018-2019 tot april 2019 signalen gemeld over ervaren knelpunten met betrekking tot de uitvoerbaarheid. Signalen zijn zowel door onderwijs als examenleveranciers afgegeven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tien van de 24 signalen geven aan dat de inhoud belemmeringen geeft voor de examineerbaarheid. • Vier keuzedelen zijn onderhouden, gericht op verbetering van de examineerbaarheid, op advies van de betrokken sectorkamer. Drie herziene keuzedelen zijn inmiddels vastgesteld. • Voor zes onderhoudsverzoeken is de oplossing gevonden in overleg met de examenleverancier. SBB heeft daarbij met name geadviseerd over de interpretatie van de inhoud. • Voor de overige onderhoudsverzoeken is geadviseerd welke ruimte in wet- en regelgeving te benutten is of een oplossing die het keuzedeel beter tot zijn recht laat komen. 	
Te verwachten inspanning	<p>Toekomstige onderhoudsverzoeken voor keuzedelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • SBB adviseert bij ontwikkeling en onderhoud over de examineerbaarheid en uitvoerbaarheid van keuzedelen. Om knelpunten in de onderwijsuitvoering en examinering te voorkomen gebeurt dit aan de voorkant, namelijk bij de melding van een nieuw keuzedeel. Het borgen van kwaliteit en civiele waarde van keuzedelen staat voorop. • Na analyse van een onderhoudsverzoek en op advies van sectorkamers herziene keuzedelen en laat deze opnieuw vaststellen. Bij ieder in onderhoud genomen keuzedeel, ongeacht waar het gemelde signaal betrekking op heeft, nemen we de examineerbaarheid integraal mee. • De inhoud van gekoppelde keuzedelen houden we tegen het licht bij onderhoud van een kwalificatie(dossier). Dit moment gebruiken we om de uitvoerbaarheid en examineerbaarheid te analyseren en advies te geven over mogelijkheden het keuzedeel te optimaliseren. 	
Tijdpad	Uitvoering 6.2018-03.2020	<ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe signalen over onvoldoende examineerbaarheid van keuzedelen worden volgens de gevolgde procedure opgepakt - Mbo-scholen en georganiseerd bedrijfsleven in de regio krijgen de regie voor het samen ontwikkelen van keuzedelen. SBB doet nadere voorstellen welke waarborgen ingebouwd moeten zijn om de kwaliteit (o.a. van examinering van keuzedelen) op orde te houden. - Mbo-opleidingen zullen de komende jaren steeds verder flexibiliseren om tegemoet te komen aan de vraag van het beroepenveld en andere betrokkenen. Dit brengt vragen met zich mee over de gevolgen hiervan voor de examinering van de mbo-opleiding. In het bovengenoemde visietraject komen die aan de orde
	Evaluatie 12.2019-02.2020	<ul style="list-style-type: none"> - Keuzedelen checken op examineerbaarheid aan de hand van nog door SBB te geven voorstellen en randvoorwaarden voor het verantwoord realiseren van regionale keuzedelen.

		- We toetsen of het resultaat van het visietraject aanpassing vraagt voor het borgen van de kwaliteit van examinering van keuzedelen.
Relatie met andere onderdelen	Onderdeel 1: Adequaat advies en communicatie richting scholen en leerbedrijven over wat (inhoud) de kwaliteit en examineerbaarheid van keuzedelen waarborgt.	

Onderdeel 4	Informeren van leerbedrijven over de inzet en mogelijkheden van keuzedelen	
Eerst-verantwoordelijke	SBB	
Gerealiseerd	<p>Activiteiten</p> <p>Scholen slagen er steeds beter in, in overleg met het bedrijfsleven, om keuzedelen in de beroepspraktijkvorming te examinieren. In de informatievoorziening spelen adviseurs van SBB een rol op procesniveau.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Desgevraagd brengen we scholen in contact met (regionale) leerbedrijven die goed passen bij hun keuzedelen-aanbod. Samen kunnen zij met keuzedelen opleidingen arbeidsmarktrelevanter maken met een aanwijsbare meerwaarde voor studenten. • Scholen en bedrijfsleven attenderen we op keuzedelen met een mbo-certificaat in het kader van LLO. We informeren (grote) bedrijven en branches over welk advies of wens met betrekking tot keuzedelen ze aan het onderwijs kunnen meegeven. De adviseurs verwijzen scholen en bedrijfsleven naar alle websites en tools waarmee de meerwaarde die keuzedelen bieden benut kunnen worden. • Waar mogelijk nemen adviseurs SBB in de advisering suggesties mee uit het advies "Administratieve last en werkdruk keuzedelen" van Herziening mbo (dec '18) voor reductie van regeldruk en benutten van ruimte in regels. 	
Te verwachten inspanning	<ul style="list-style-type: none"> • Bij de ontwikkeling van (regionale) keuzedelen is er extra aandacht voor keuzedelen die geschikt zijn voor bbl-opleidingen (kaderkeuzedelen) 	
Relatie met andere onderdelen	Onderdeel 2 en 3: Op onderdelen communicatie richting examencommissies en examenleveranciers	

Samenvatting en vooruitblik

We constateren dat er door scholen steeds meer ervaring wordt opgedaan met de uitvoering en examinering van keuzedelen. Daarbij wordt door alle betrokken partijen blijvend gezocht naar passende regels voor de examinering, het beperken van de administratieve last en het vereenvoudigen van de opname van keuzedelen in het register. De afgelopen jaren is een aantal nieuwe aandachtspunten signaleerd én opgepakt. De position paper van SBB is daarvan een voorbeeld. Mogelijke toekomstige aandachtspunten, zeker degene die een relatie hebben met de slaag-zakregeling voor keuzedelen zullen zorgvuldig beoordeeld worden en door één of beide partijen opgepakt worden om de kansen die keuzedelen bieden optimaal te benutten en daarmee de civiele waarde van keuzedelen te borgen.

SBB en MBO Raad zetten de komende periode gezamenlijk in op het oplossen van de nog resterende en eventuele nieuwe aandachtspunten. Alle noodzakelijke stappen worden gezet om de inwerkingtreding van de slaag-zakregeling met ingang van 1 augustus 2020 goed te laten starten.

Bijlage: Ontwikkelingen keuzedeelregister

